

Fødevaredebat - fødevarekrise

Krisen er ikke blot et akut problem. Landbruget skal levere stadig flere produkter for at dække behovet fra verdens stigende befolkning, der kræver højere levestandard.

Sult og underernæring er et brud på menneskerettighederne.

Krisen, der indebærer voldsomme prisstigninger på landsbrugsvarer, har medført en længere debat i pressen. Emnerne har været mange, og der har været luftet synspunkter med udgangspunkt i bioethanol (biobrændstof), naturbevarelse, økologi, gensplejsning samt global frihandels- og fordelingspolitik.

I modsætning til mange andre offentlige debatter har menneskerettighederne ikke rigtig været fremme i billedet.

Imidlertid siger FN's menneskerettighedskonvention tydeligt, at ethvert menneske har ret til en levelfod med en ernæring, der er tilstrækkelig til hele familiens sundhed og velvære.

Hvordan vi lever op til denne fundamentale etiske fordring, burde være et centralt omdrejningspunkt i debatten.

Ikke alene har verdenssamfundet forpligtet sig på menneskerettighederne, men tilstrækkelig fødevareforsyning er et helt basalt anliggende, der går forud for alt andet - forud for CO₂ og naturfredning.

En sikkerhedspolitisk udfordring

Skal man vælge mellem natur og landbrugsproduktion, bør sidstnævnte vinde, indtil sult og underernæring ikke længere er et problem. Man kan ikke sno sig uden om det faktum, at mad nødvendigvis har første prioritet.

Foruden det etiske aspekt rummer sult desuden en sikkerhedspolitisk udfordring - også for Danmark jf. udenrigsminister Per Stig Møllers Kronik i Jyllandsposten den 9. maj: "Uden mad er verdens sikkerhed truet."

Fødevarekrisen - det akutte problem

Ifølge FAO og OECD spiller en række midlertidige faktorer en betydelig rolle for de store prisstigninger på blandt andet ris, hvede og majs. Tørke, dårlig høst og

ændring i landbrugspolitikken i OECD-lande har i de seneste 2 år givet lavere produktion. Resultatet er meget små kornlagre, der har været medvirkende til en paniksituation med spekulation og eksportforbud, hvilket har gjort ondt værre. Dertil kommer, at produktionen af biobrændstof især fra majs har taget et voldsomt opsving i den samme tidsperiode.

Moderate prisforhøjelser på landbrugsvarer kan dog ifølge FAO spille en positiv rolle for fødevareforsyningen, fordi bedre priser giver landmændene en tilskyndelse til at dyrke mere.

Flere mennesker - mere kød på bordet

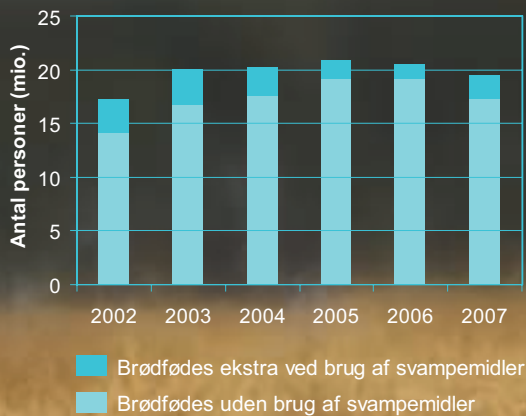
Et af de grundlæggende forhold er, at en stigende del af verdens befolkning oplever mere velstand og dermed er begyndt at efterspørge en mere varieret og ressourcekrævende kost, der omfatter mere kød. Alene befolkningstilvæksten, hvor der i 2045 vil være 50% flere munde at mætte end i dag, kræver til stadighed en stigning i landbrugsproduktionen. Men når en skål ris skal suppleres med kød, udløser det en endnu højere efterspørgsel - og denne tendens forventes at stige kraftigt i de kommende år. Selvom dette fænomen giver forsyningsproblemer, er der jo tale om en glædelig udvikling: At flere hundrede millioner mennesker får mulighed for at træde ud af fattigdom og elendige livsvilkår.

Allerede nu ser man på verdensmarkedet en kraftigt forøget foderproduktion og eksport af blandt andet sojabønner.

Mindre natur eller forøget udbytte

Hvis ikke meget store naturarealer skal pløjes op, er der kun én løsningsmodel, nemlig effektivisering af landbruget. Der skal produceres meget mere pr. hektar. Planteforædling (inkl. gensplejsning), kunstvanding, gødning og plantebeskyttelsesmidler er blandt de væsentligste virkemidler.

Antal personer der ville kunne brødfødes med udbyttet af vinterhvede i Danmark, med og uden brug af svampemidler.

”Enhver har ret til en sådan levestandard, som er tilstrækkelig til hans og hans families sundhed og velvære, herunder føde, klæder, bolig og lægehjælp samt de nødvendige sociale goder og ret til tryghed i tilfælde af arbejdsløshed, sygdom, uarbejdsdygtighed, enkestand, alderdom eller andet tab af fortjenstmulighed under omstændigheder, der ikke er selvforskyldt.” Sådan fremgår det af artikel 25 i FN’s Verdenserklæring om Menneskerettighederne.

Resultater fra landsforsøgene med de vigtigste hvedesorter viser, at op mod 20 millioner mennesker vil kunne brødfødes fra dansk produktion af vinterhvede. Forsøgene foretages hvert år for at vurdere udbyttepotentialitet overvejende på nye hvedesorter, der har betydelig modstandskraft mod svampeangreb. Alligevel betyder anvendelse af svampemidler et væsentligt forøget udbytte, der vil kunne brødføde yderligere flere millioner mennesker.

Dette er hård kost for mange af dagens debattører, der vil have både i pose og sæk. Nemlig masser af uberørt natur og GMO-, kunstgødnings- og pesticidfrit landbrug. Denne ligning går simpelthen ikke op. Derimod skal der dyrkes endnu mere i de områder af jordkloden, der er velegnet til landbrug, både i vores del af verden og i u-landene.

Kræver det overdrevent brug af plantebeskyttelsesmidler?

Cheminovas holdning er, at uddannede landmænd med de rigtige plantebeskyttelsesmidler til rådighed på skånsom vis kan beskytte afgrøderne efter devisen "så meget som nødvendigt, men så lidt som muligt".

Plantebeskyttelse virker

Den brasilianske sojabønneproduktion eksporteres overvejende til brug som proteinrigt husdyrfoder. Merudbyttet af brasilianske sojabønner som følge af svampebekæmpelse i 2004 anslås til 11 millioner tons. Flutriafol var dette år blandt de mest anvendte svampemidler i denne afgrøde. Hvis en tilsvarende proteinmængde skulle frembringes ved dyrkning af ærter i Europa, ville det kræve et ærteareal på 5,7 millioner hektar, hvilket er mere end det dobbelte af det nuværende ærteareal i hele Europa.

Cheminovas rolle

Vore produkter anvendes med det formål at sikre og forøge høstudbyttet. Et eksempel fra dansk landbrug:

Salget af vores nyeste produkt Rubric® i Danmark vil i introduktionsåret alt andet lige svare til en merproduktion af over 70.000 tons hvede. En mængde, der kunne brødføde 300.000 mennesker på eksistensminimum.

Dette illustrerer blot pointen, at plantebeskyttelse er et afgørende element i fødevarerforsyningen, og at vi kan være stolte af vores bidrag.